

INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland, e. V.

(16) Hüttenfeld über Lampertheim, Deutschland

Nr. 4(21) 1969 1960 m. balandžio 14 d.

Šis leidinys leidžiamas
rankraščio teisėmis. Pasi-
naudojant jo žiniomis, mal-
niai prašoma nurodyti šaltinį.

Linksmų Šv. Velykų nuo širdžių
linki visiems Bendruomenės na-
riams ir L. Vasario 16 Gimnazijos rė-
mėjams

PLB Vokietijos Krašto Taryba
ir Valdyba

Įstatymas apie naują sutvarkymą
teisių įrentą, įgytų svetur ir už-
sienyje (Fremdrenten- und Auslands-
renten-Neuregelungsgesetz, sutrumpintai FANG
Federalinėje Vakarų Vokietijoje, kurios socialinė įstatymdavystė
prilygsta pažangiausiems šioje srityje Europos kraštams, jau nuo
seniai veikia privalomas, visuotinis ligos, bedarbės ir senatvės
draudimas (allgemeine Rentenversicherung).

Socialinio draudimo srityje ir mes benamiai svetimšaliai
(heimatlose Ausländer) naudojamės lygiomis su vokiečiais teisė-
mis. Tai reiškia, kad benamis svetimšalis, gyvendamas Vokietijoje,
įmokėjęs socialinio draudimo įnašus mažiausia už 60 mėnesių, turi
teisę į invalidumo atvejų gauti senatvės rentą.
O normaliai senatvės rentą įgyja tas, kas mokėjo socialinio drau-
dimo įnašus 180 mėnesių.

Bet kaip reikėjo spręsti rentų klausimą, ypač senesnio am-
žiaus asmenų, kurie Vokietijoje socialinių įnašų aplanai nemokėjo,
arba, atvykę iš svetur, dirbo ir mokėjo trumpesnį laiką, negu aukš-
čiau nurodyta.

Vakarų Vokietijoje, kaip žinome, dabar gyvena per 12 milijonų pabėgėlių vokiečių, taip vadinamų išvietintųjų (Vertriebene) iš Rytų Vokietijos ir visų Europos ir užjūrio kraštų; dalis jų čia nedirbo ir socialinių įnašų nemokėjo.

Benamių svetimšalių (heimatlose Ausländer) pagal oficialią statistiką yra 16 tūkstančių, aplamai svetimšalių Vokietijoje priskaitoma 220-240 tūkstančių.

Išvietintųjų vokiečių būklė vertė Fed. Vokietijos vyriausybę sutvarkyti jų svetur įgytąsias rentines teises, ir todėl jau 1953 metais buvo išleistas tam reikalui specialus įstatymas (Fremdrenten und Auslandsrentengesetz), kuris, nepaisant jo pakeitimo ir papildymo 1956 metais, vokiečių - išvietintųjų lūkesčių nepatenkino.

Po ketverių metų rentų problemos nagrinėjimo susilaukėme pagaliau dabartinio įstatymo, paskelbto Fed. Vokietijos Vyriausybės Žiniuose (Bundesgesetzblatt, Teil I, Nr. 9, 1960 m. kovo 3 d.)

Šį naują įstatymą trumpai čia apibūdinsime.

Pirmiausia, tenka pabrėžti, kad pagrindinis jo tikslas yra sutvarkyti išvietintųjų vokiečių rentų klausimą. Jis taikomas ir svetimšaliams, tačiau ne aplamai visiems svetimšaliams, bet tik tiems, kurie turi benamio svetimšalio (heimatloser Ausländer) statusą. Pagal šį įstatymą kiekvienas vokietis, mokėjęs socialinio draudimo įnašus svetur, bus nuo 1959 m. sausio 1 d. traktuojamas taip, lyg jis visą laiką būtų gyvenęs Vakarų Vokietijoje ir čia atitinkamus pagal jo profesiją bei uždarbį soc. įnašus mokėjęs. Tai yra labai plati ir dosni lengvata vokiečiams.

Svetimšaliams šis naujas įstatymas nėra taip prielankus ir mums jis lygių teisių su išvietintais vokiečiais neteikia.

Principiniai, arba teoretiškai, kiekvienas benamis svetimšalis, pasiekęs 65 m. amžiaus, gali gauti senatvės rentą, jei įrodys, kad dirbo savo tėvynėje per 5 metus ir mokėjo ten įstatyminio rentinio draudimo įnašus. Tačiau dėl cیلės neaiškių įstatymo nuostatų tik praktika parodys, kaip svetimšalių teisės bus vertinamos. Ypač pabaltiečių klausimas sukelia abejonių, nes Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje visuotinio, priverstinio socialinio draudimo, tai ką įstatymas vadiną įstatyminiu rentiniu draudimu, nebuvo. Lietuvoje pvz. veikė tik pensijų įstatymas, kuris aplamai visų tarnautojų ir darbininkų nepėmė.

Tuo pačiu Federalinei Draudimo Įstaigai, Berlyne, (Bundesversicherungsanstalt) suteikiama proga ginčyti pabaltiečių pretenzijas,

pasiremiant tuo motyvu, kad jų šalyse "įstatyminio rentinio draudimo" nėra buvę.

Taigi, tik praktiškai pradėtos ir baigtos rentų bylos įgalins šį klausimą nušviesti ir Fed. Draudimo Įstaigos bei socialinių teismų nusistatymą išryškinti.

Įrodymų pristatymo klausime įstatymas teikia gana plačias lengvatas visiems. Negalint įrodyti savo teisių dokumentais, priimami liudininkų parodymai, paties prašytojo priesaika, arba net vien patikimas faktų išdėstymas.

Įstatymas teikia platesnių lengvatų asmenims, kurie tarnavo vokiečių kariuomenėje ir dirbo vokiečių administracijoje (Verwaltung) ta prasme, kad šie asmens už visą praeitį laikomi buvę apdraustais. Tačiau neaišku, kokią apimtį Fed. Draudimo Įstaiga teiks administracijos (Verwaltung) sąvokai.

Darbininkams, kurie dirbo karo metu Vokietijoje ir nebuvo apdrausti, įstatymas leidžia įmokėti įnašus už praeitį. Šiaip pagrindinis soc. draudimo įstatymas leidžia įmokėti įnašus už praeitį tik už 2 metus. Naujas įstatymas teikia visiems šio įstatymo paliestiems, ypač senesnio amžiaus asmenims, didelį akstiną susirūpinti savo socialinio draudimo būkle ir daugiau domėtis soc. draudimo bendrais įstatymais.

Jei naujas įstatymas visų svetimšalių - pabėgėlių lūkesčių ir nepatenkino, tai vis dėlto kaip kurias spragas jis užlopė. Tikėkimės, kad Fed. Draudimo Įstaiga ir socialiniai teismai susilaikys nuo pabaltiečių diskriminacijos, šį įstatymą vykdant.

o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o

C e n t r i n ė s U ž s i e n i e č i ų P a b ė g ė l i ų
S a j u n g o s s u v a ž i a v i m a s

Š.m.kovo 17-18 d. Bad-Niederbreisige įvyko Centrinės Užsieniečių Pabėgėlių Sąjungos pilnaties suvažiavimas. Jame dalyvavo 16 tautybių atstovų. Buvo padaryti atitinkami sąjungos valdybos pranešimai ir išrinkta nauja sąjungos valdyba. Jos pirmininku perrinktas ats. gen. Tesanovic/jugoslavas/, generaliniu sekretoriumi Odrobny/lenkas/ ir išdininku adv. Reisenberg/estas/. Vokietijos Krašto Lietuvių Bendruomenę suvažiavime atstovavo KV. vicepirm. kun. Br. Liubinas ir išd. adv. J. Bataitis. J. Bataitis pirmininkavo suvažiavimo darbo posėdžiui.

Antrąją suvažiavimo dieną vyko užsieniečių pabėgėlių teisinin-

- 4 -

kų pasitarimai, kurių metu buvo nagrinėjamas naujasis svetimtaučių ir užsienio rentų įstatymas ir jo praktiškasis taikymas užsieniečiams pabėgėliams. Buvo išklaustyta platus pranešimas apie bylą eigą asmenų, kurie nukentėjo nuo nacių režimo. Plačiai buvo paliestos ekonominės ir kultūrinės užsieniečių pabėgėlių problemos.

Suvažiavime dalyvavo vyr. valdžios patarėjas dr. Maurer iš Bonnos pabėgėlių ministerijos, dr. Becker iš socialinės ministerijos Düssel-dorfe, dr. Schirilla, Aukštojo Komisarų pabėgėlių reikalams atstovas, W. Conradi iš benamių svetimšalių biuro Düssel-dorfe ir eilė kitų pareigūnų.

*****

P r o t e s t a s p r i e š r a u d o n u o s i u s
i m p e r i a l i s t u s

Centrinės Užsieniečių Pabėgėlių Sąjungos /ZAF/ valdyba, suvažiavimo įgaliota, priėmė šio turinio rezoliucijas:

1/ ZAF, kurią sudaro 16 pabėgėlių tautybių organizacijų atstovai, prašo federalinę ir atskirų kraštų vyriausybes palankiai remti nevokiečių pabėgėlių kultūrinių interesų siekimus. Ypač gi prašo finansinės paramos mokykloms, taip pat tautinės kultūros ir papročių ugdymui, kad tautinius ypatumus tremtyje išlaikyti ir Vakarų pasaulėžiūros plotmėje plėsti.

Tikėdami, kad įsijungimas į vokiečių ūkį tarnauja ne tik gyvenimo egzistencijos išlaikymui, bet taip pat laisvojo Vakarų pasaulio stiprinimui, mes kreipiamės Pasaulio Pabėgėlių Metais į laisvosių Vakarų su troškimu, kad ypatingas dėmesys būtų atkreiptas Vakarų Vokietijoje į nevokiečių pabėgėlių kultūrinius ir organizacinius interesus.

2/ ZAF, kaip 16 tautybių atstovė Federalinėje Vokietijoje, kreipiasi į visą laisvąjį Vakarų pasaulį griežtai protestuodama prieš jų tėvynių agresorių ir raudonųjų imperialistų pavergimą. Tie imperialistai begėdiškai giriasi esą išlaisvintojai.

3/ ZAF suvažiavimas, kuris įvyko š. m. kovo 17 d. Bad-Niederbreisig, tvirtai nustatė, kad ZAF yra teisėta atstovauti visų nevokiečių pabėgėlių interesus Vakarų Vokietijoje.

Pilnaties susirinkimas įgaliojo ZAF valdybą atstovauti ir gin- nevokiečių pabėgėlių interesus Aukštojo UNO Komisarų pabėgėlių rei-

- 5 -

kalams įstaigoje.

4/ ZAF valdyba, didžiai susirūpinusi buvusių KZ kalinių lygia-
teisiškumu, kreipiasi į Federalinės Vokietijos vyriausybę, prašydama
vienodai tvarkyti buvusių kacetininkų nuostolių atlyginimą, remian-
tis lygaus atpildo už tas pačias kančias principu.

*****

L a n k ė s i V K . V a l d y b o j e

P.L.B. D.Britanijos Krašto Tarybos pirmininkas kun.dr.A.Kaz-
lauskas š.m.kovo 25 d., veddamas L.Vasario 16 Gimnazijos moksleivių
rekolekcijas, lankėsi Vokietijos Krašto Valdyboje, kur pasikeitė min-
timis apie bendruomenių veiklą Vokietijoje ir Anglijoje.

*****

P i r m i n i n k u , s e n i ū n ū i r V a r g o m o k y k -
l ū m o k y t o j ū d ė m e s i u i

Praeitame "Informacijų" numeryje buvo paskelbta, kad VKV yra
numačiusi š.m.liepos 30-31 dd., Hüttenfelde, sušaukti apylinkių pir-
mininkų, seniūnų ir Vargo mokyklų mokytojų suvažiavimą. Dar kartą
primename, kad apylinkių pirmininkai, seniūnai ir Vargo mokyklų mo-
kytojai kiek galint greičiau praneštų Krašto Valdybai apie galimu-
mą šiame suvažiavime dalyvauti, kurios apylinkės galėtų pačios apmo-
kėti kelionės išlaidas ir kiek kelionės bilietas kainuoja.

*****

Z ū r i c h e b u s o r g a n i z u o j a m a t a u t ū m e n o
p a r o d a

Ryšium su Pabėgėlių Metais, šiemet, vasaros pabaigoje, Šveica-
rijoje, Zūriche, yra numatyta suorganizuoti pabėgėlių savaitę. Šiam
reikalui Zūriche susiorganizavo vietinis komitetas, kuris nusprendė
suorganizuoti tautų meno parodą. Šiai parodai prašoma iš Vokietijos
lietuvių šių eksponatų: lietuviškų medžio drožinių, kryžių, rūpin-
tojų, lietuviškų audinių, lėlių su tautiniais drabužiais, dailės
kūrinių ir t.t.

- 6 -

Lietuviško skyriaus parodos organizavimu rūpinasi Vereinigtes Schweizerisch-Lettisch-Litauisches Hilfswerk pirm.A.Paulaitis-Weber. Jo adresas: Zürich 6/57, Beckhammer 24, Schweiz. Šiuo adresu prašoma siųsti eksponatus kiek galint ankščiau, ne paskutiniu terminu. Siunčiant eksponatus, reikia pridėti inventorinį sąrašą 2 egzemplioriuose ir nurodyti jų prieinamą, neperdėtą kainą, nes eksponatus žada nupirkti Zūricho miesto meno muzėjus ir Institut für Auslandsforschung.

Pažymėtina, kad parodos rengėjai pasilieka sau eksponatų atrankos teisę.

Vokietijos Krašto Valdyba atskiru raštu paragino pirminikus ir seniūnus apie tai painformuoti bendruomenės narius ir kviesti visus suinteresuotus prisidėti prie šios meno parodos lietuviško skyriaus praturtinimo.

M ū s ū m i r u s i e j i

Š.m.balandžio 4 d., Bad-Blankenburge, mirė J o n a s S k é r y s, L.Vasario 16 Gimnazijos mokyt. ir PLB.VK.Tarybos nario Fr.Skėrio tėvas. Velionis buvo gimęs 1884 m.gegužės 30 d., gyvenęs Kalėnų kaime, Lauksargių valsčiuje, Pagėgių apskr. Jis buvo sąmoningas lietuvis, išauginęs lietuvišką šeimą. Jis ilgėjosi brangios tėviškėlės. Tebūnie Jam lengva svetimoji žemė.

A. A.

J o n u i S K Ė R I U I

mirus, L.Vasario 16 Gimnazijos mokytojui ir P.L.B. V.K.Tarybos nariui Fr.S k é r i u i, jo šeimai ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

P.L.B. Taryba ir Valdyba

I š V a s a r i o 16 G i m n a z i j o s G y v e n i m o

Šių metų brandos egzaminų rezultatai. Jau buvo rašyta, kad Vasario 16 Gimnazijos abiturientai egzaminus raštu laikė kovo 7-11 d. ir kad šitie egzaminai buvo sunkesni negu buvusiais metais. Jie buvo sunkesni todėl, kad Baden-Würtembergo Švietimo Ministerija eina prie įvedimo vienodų reikalavimų visoms privatinėms mokykloms, ruošiančius abiturientus. Todėl kai kurių dalykų temos bei uždaviniai egzaminams Nord-Badeno Vyr. Švietimo įstaigos buvo duoti Vasario 16 gimnazijos mokiniams tokie arba panašūs, kaip vokiečių mokyklų mokiniams. To pasėkoje Vasario 16 Gimnazijos abiturėntai dalį egzaminų atliko silpnai. Prie šito prisidėjo ir nebuvimas kurių laiką lotynų bei anglų kalbų pamokų (negaudamas joms mokytojų, direktorius 1959 m. net buvo padavęs atsistatydinimą). Todėl ir laikyti brandos egzaminus žodžiu prie vokiečių Švietimo įstaigų dviejų komisarių kovo 29-30 buvo sunkiau, ir iš laikusių šešių kandidatų brandos egzaminus tei išlaikė du. (Gražina Girdvainytė ir Juozas Naujokas). Šie nelinksmi rezultatai vis dėl to geresni negu netolimoj Schriesheimo vokiečių privatinėje gimnazijoje, kurios 13 mokinių brandos egzaminų neišlaikė ne vienas.

Vasario 16 Gimnazijai skaudu, kad neišlaikiusiųjų tarpe atsidūrė Rūta Kiulkaitytė, kuri buvo geriausia tos klasės lituanistė, parašiusi iš lietuvių literatūros geriausią egzaminų darbą, lyginant jį net su geriausiais pernykščių abiturientų rašto darbais. Ji ir vokiškai kalba ir rašo gerai. Ir visuomeninių pareigų atžvilgiu ji buvo gera - per trejetą metų vadovavo tautinių šokių būreliui.

Šių metų abiturientų klasėj buvo 4 mergaitės ir 2 berniukai. Ateinančių metų laidoj, kurioj turėtų būti apie 10 abiturientų, berniukų bus nemažiau pusės.

Gen. K o n s u l o J. B u d r i o 70 m. sukakčiai paminėti komitetas New-Yorke surinko 37,54 dol. aukų L. Vasario 16 Gimnazijai.

Reikalinga mergaičių bendrabučio vedėja. Vasario 16 Gimnazijai tuo- jau reikalinga mergaičių bendrabučio vedėja-mokytoja, turinti pedagoginį stažą, arba nors pradžios mokyklos mokytojos cenzą. Ypač pageidaujama tokia, kuri galėtų dėstyti lietuvių kalbą žemesniosiose klasėse. Kandidatės mergaičių bendrabučio vietai prašomos drauge su laišk-

ku atsiųsti trumpą gyvenimo aprašymą, kuriame būtų nurodytas cenzas ir darbas mokyklose. Taip pat tie tautiečiai, kurie žinotų tokią eventualią kandidatę, maloniai prašomi apie ją painformuoti gimnazijos vadovybę. Litauisches Gymnasium (16) Hüttenfeld b. Lampertheim.

Reikalinga Lietuvos Istorija. Vasario 16 Gimnazijos vyresniosioms klasėms reikalinga Dr. A. Šapokos redaguota "Lietuvos istorija". Tautiečiai, kurie turi šios knygos atliekamų egzempliorių, arba kurie sutiktų savo egzempliorių perleisti, maloniai prašomi apie tai pranešti gimnazijos vadovybei. Litauisches Gymnasium, (16) Hüttenfeld b. Lampertheim.

~~~~~

Emigracijos uždaviniai

Š. m. kovo 10-13 d. Bad-Pyrmont įvyko Baltų Draugijos paskaitų dienos, kur Baltų Dr-jos sekcijos pirmininkas G. Bušmanas laikė paskaitą "Emigracijos uždaviniai". Paskaitoje jis išskėlė įdomių minčių, kurias mes patiekiame mūsų skaitytojams eventualiomis diskusijoms.

Kalbėtojas suskirstė pagrindinius emigracijos uždavinius į šias sritis:

1/ Konceptijų ugdyba mūsų tautų laisvam gyvenimui, nes mūsų tautų tokia laisva minčių plėtotė yra smarkiai varžoma /jokios žodžio laisvės, silpni kontaktai su laisvuoju pasauliu/.

2/ Veikla Vakaruose yra antra svarbi šaka, kuri našiai yra vykdoma. Prisiminkime įvairius memorandumus, ACEN įspėjimus, šalia nacionalinių organizacijų veiklą mišriuose gremiuose, mokslinį darbą ir tautyvių veiklą, taip pat paskaitas institutuose ir universitetuose, etc.

3/ "Veikla į Rytus". Emigracijos dalyvavimas laisvinimo darbuose realia prasme yra šiuo metu labai apleistas. Galbūt dėl to, kad šioje darbo plotmėje yra tam tikra rizika, ne tiek fizinė, kiek politinė. Tačiau nežiūrint į tai, šioje srityje turi būti veikiama, nes

a) pasaulinė politinė raida graso "ralenkiti" emigraciją, jei ji kitaip nepasitvarkys. Tai yra tiesioginių Vakarų ir Rytų kontaktų užuomazgos vaisius. Yra paleistas darban visas pulkas taip vadinamųjų Vakarų ekspertų, kurie retai turi specialų parengimą, tačiau žino, ką Vakarai norėtų girdėti... Emigracija bus čia dažnai diskriminuojama, nes ji "perjuodai mato". Čia emigracija turėtų žengti

drauge, kas ir nebūtų sunku, nes bet kuriuo atveju jos pusėje yra pranašumas: tautų būdų nuojauta ir savo patyrimais pagrįstas pažinimas.

b/ Emigracijos darbo metodų posūkis visų pirma reikštų "žingsnio derinimą su įvykių raida tėvynėje". N e g a l i b ū t i j o k i o n u t o l i m o n u o t ė v y n ė s. Ir tai pasiekama savo kraštų įvykių plėtros studijų keliu.

Suprantama, šis darbas privalo būti nukreiptas į vieną tikslą. I r š i s t i k s l a s t u r i b ū t i t i k t ė v y n ė s l a i s v ė. Taktiškai viskas priklauso nuo to, kaip ta laisvė suprantama.

Tretysis pasaulinis karas yra neįmanomas. Po tokio karo nebūtų kas laisvinti. Visų pavergtųjų tautų prieš Maskvą sukilimo galimybė - ir tai vienu momentu, kaip tik tai galėtų atvesti į tikslą - atrodo vargiai realus dalykas.

Tai lieka tik evoliucijos kelias. Kas tuo suprantama? Tai sudėtingas ilgalaikis procesas, kuris savo tikslo pats gerai nesupranta. Šis procesas seniai jau prasidėjęs. Sovietai taip pat yra priversti grumtis su "neapvaldoma praeitimi". Tai rodo ūmai išsiliepsnojusios diskusijos dėl seniai pamiršto Vlasovo. Ši evoliucinė raida liečia visą Sovietų bloką. Ji yra šių dienų režimo sukurtų gyvenimo lengvatų priežastis ir pasekmė. R e ž i m a s k e i č i a s i i š i n s t r u m e n t o į o r g a n i z m ą. Pirma, kitaip negali būti, antra, šiuo būdu jis gali padidinti savo agresyvumą ir galią.

Kaip Maskva žiūri į emigraciją, buvo antrinė referato tema. Po II Pasaulinio Karo Maskva neparodė didesnės akcijos: pasitenkino tik emigracijos potencialo išsėmimu, kiek tai buvo galima. Sovietai buvo užaliarmuoti tik 1950-1952 m., kai Vakarai, ypač JAV ėmė teikti emigracijai veiklos galimybes. Susikūrė Comitees for a Free Europe, greta to Baltų Komitetai, FEP, Free European Citizen Service, radijo stotys ir t.t. Pačiai Sovietų Sąjungai žiniomis aprūpinti buvo įsteigtas American Committee for Liberation šalia didelio Mūncheno Research Centre. Tačiau labiausiai aliarmuojantis dalykas Maskvai, pasak kalbėtojo, buvo bandymas įkurti Koordinacijos Centrinę. Kaip žinoma, šis planas nepavyko, kas atitiko Sovietų norus. Bet Maskvai pakako ir eilinės emigrantų veiklos, kad galėtų imtis konkrečių priemonių jai slopinti. Neminint politinių nužudymų ir atentatų, kurių tikslas yra emigrantų įbauginimas, pažymėtinas Grįžimo į Tėvynę Komiteto įkūrimas (1956). Komiteto tikslas verbuoti norinčius grįžti

dėl to, kad izoliuotų emigracijos politines viršūnes. Be to, Sovietai stengėsi remti korespondenciją su emigrantais.

Abi šios priemonės greit virto bumerangu. Grįžtančiųjų skaičius buvo nercikšmingas. Po pirmosios nostalgijos atoslūgio šitie grįžusieji pasirodė kaip nepageidaujamas ir kritiškas elementas. Yra žinoma, kiek išpėjimo laišku šios grupės žmonių yra pasiūstę į Vakarus, nekalbant jau apie jų "demoralizuojančią" įtaką į izoliuotus Sovietų piliečius. Be korespondencijos Sovietų nervus labai veikė iš Vakarų siunčiami emigrantų siuntiniai, kurie paneigė Sovietų melą apie Vakarų skurdą. Atsikirdami Sovietai ėmė emigraciją diskriminuoti betkuria kaina.

Nuo praeitų metų pabaigos prasidėjo nauja fazė. Komiteto pirmininkas gen. Michailovas buvo pakeistas gen. Višnievskiu, konciliantiškesniu žmogumi. Dabartinė linija: e m i g r a n t a i n e p r i v a l o g r į ž t i. Geriau tegul jie lieka ten, kur jie yra. Juos tenka paveikti emocionaliai ir priversti užsieniuose "dirbti" tėvynei. /Estų emigrantai Švedijoje jau yra gavę sovietinių laišku, kuriuose raginama įsteigti ypatingą "Estų Tremtinių Sąjungą". Tai sutampa su kiniečių bandymu emigraciją "apdirbti". Ir ar nežada Sovietai pasinaudoti užsieninės nacional-socialistų organizacijos pavyzdžiu?/

Kurių tikslų siekia šios pastangos? Atsakymas tegali būti toks: emigracijos buvimas kliudo Sovietų planams. Emigracija sužadina tautų vaizduotę, nukelia jų mintis į užsienius, "Uaviltišką izoliaciją" paverčia vėjais. Dabartinėje fazėje reikia skaitytis, kad Maskva stengsis ypatingai sustiprinti rusifikaciją labiau papirkimais negu brutalia prievarta. "Papirkimas" savotiška prasme bus bandomas nukreipti ir į emigraciją: laikykitės ramiai, nedarykite politinių triukšmo, nes tai tik pakenks jūsų tautiečiams.

Bet šitai akcijai pravesti Maskvai yra reikalingi ryšiai su emigracija. Šitie ryšiai, matyt, bus vis didėjančiu mastu stiprinami. Tuo emigracijai sudaroma didelė politinė rizika. Ir nežiūrint tai, vis tiek šių ryšių negalima vengti. T i k j u o s r e i k i a i š n a u d o t i, b ū t e n t, t u o t i k s l u, k a d į į s k v e r b t u m e a n a p u s i d é j a s, g r e i t i n a n č i a s e v o l i u c i j a s p r o c e s a. Todėl ir su komunistais ryšiai jėkiu atveju nevengtini.

Šitos "mintys" privalo remtis "Anapus Geležinės Uždangos" žmonių galvojuimu ir problemomis, nurdant jiems kelią veikti. Gert Bušmanas priminė savo egziliniams draugams aksiomą, kad n e e m i g -

r a c i j a, bet pa č i o s t a u t o s n u l e m s l i k i m a
s a v o t é v y n é s e. Pagelbėti ir visų pirma patarti tai yra
emigracijos veiklos ir pasireiškimo plotmė, nežiūrint didelės poli-
tinės rizikos.

Emigracija turėtų būti mažiau atmušu, labiau kaltuvu, kuris nuo-
lat ir nuolat kala savo idėjas. Tiltu gi kiekvienu atveju, netgi kul-
tūriniam mainams. Emigracija taip pat gali būti tiltu ir Vakarams,
keliant idėjas, kurios anapus gali veikti kaip Trojos arklys.

~~~~~

L i e t u v i š k o s r a d i j o t r a n s l a c i j o s

Kad mūsų tautiečiai tremtyje, pavergtoje Lietuvoje ir Sibire
būtų teisingai informuoti, lietuvių rūpesčiu laisvajame pasaulyje
veikia šios translacijos lietuvių kalba, girdimos Lietuvoje:

iš Europos:

Madridas, bangos 32 ir 42 metrų
kasdien Lietuvos laiku 21 val.30 min.
ligi 21 val.45 min.
Kartojama 42 metrų banga 8 val.30 m.ryto.

R o m a, bangos 41 ir 50 metrų
kasdien Lietuvos laiku 22 val.50 min.
ligi 23 val.10 min.

Vatikanas, bangos 19, 25, 31 ir 196 metrų
kasdien Lietuvos laiku 20 val.15 min.
ligi 21 val.30 min.
Sekmadieniais dar nuo 10 val.30 min.
ligi 11 val.

Iš Amerikos:

Vašingtonas, Amerikos Balsas, bangomis 11,13,16,19,31
Kasdien Lietuvos laiku nuo 19 val.30 m. ligi 20
Kartojama Lietuvos laiku:
24 val. bangomis 25 ir 31
7 val.15 min. bangomis 25 ir 31.

~~~~~

B e s i d o n i n t i e m s l i t u a n i s t i k a

Carl Winter-Universitätsverlag Heidelberg galima gauti šių lituanistinių knygų, kurios tinka lietuviškai mokytis ir pagilinti lietuvių kalbos žinias:

- Bartsch, Christian. D a i n ū B a l s a i. 1 dalis 248 pusl. 2 dalis 248 pusl. 2 dalis 304 pusl. Kaina už abi d. 12,10 DM
- Heffheinz, W. G i e s m i ū B a l s a i. Litauische Kirchengesänge 1894 m. 113 pusl. Kaina..... 5,50 DM
- Scheu, Hugo und Alex Kurschat. P a s a k o s apie paukščius. 1912/13 m. 335 pusl..... Kaina 13,20 DM.
- Jurkschat, Ph. C. L i t a u i s c h e M ä r c h e n und Erzählungen. 1898 m. 144 pusl. Kaina 4,40 DM
- Leskien, A. Litauisches Lesebuch. Mit Grammatik und Wörterbuch 1919 m. 312 pusl. .... Kaina 6,60 DM
įrišta " 8,80 "
- Völkel, Maxim. J. A. L i t a u i s c h e s E l e m e n t a r - b u c h. 1923 m. 192 pusl..... Kaina 3,30 DM.
- Cappeler, Carl. K a i p s e n i e j i L i e t u v n i n k a i g y v e n o. 1904 m. .... Kaina 2,75 DM.
- Fränkel, Ernst. Litauisches etymologisches Wörterbuch. Atskiro sąsiuvinio ..... Kaina 14,50 DM.
- Syntax der litauischen Postposition und Präposition. 1929 m. 292 pusl..... Kaina 22,60 DM.
- M e v i d. Die ältesten litauischen Sprachdenkmäler bis zum Jahre 1570. 1923 m. 592 pusl. .... Kaina 11,00 DM.
- Niedermann, Max, Alfred Senn und A. Salys Wörterbuch der litauischen Sprache. Litauisch - Deutsch. 3 tomai. 27 sąs. Kiekvieno sąsiuvinio ..... Kaina 6,30 DM.
- Schwentner, Ernst. Die Wortfolge im Litauischen. 1922 m. 34 pusl. .... Kaina 1,10 DM.
- Stegmann von Pritz- Das Attribut im Altlitauischen. wald, Kurt. 1934 m. 140 pusl. .... Kaina 7,15 DM
- Torbiörnsson, Tore. Die litauischen Akzentverschiebungen und der litauische Verbalakzent. 1924 m. 54 pusl. .... Kaina 2,00 DM.

- 13 -

P r a n e š i m a s

VOKIŠKAI - LIETUVIŠKAS ŽODYNAS

(V. G a i l i u s, Deutsch - Litauisches Wörterbuch) gaunamas firmoj:

J.F. S c h r e i b e r
Verlagsbuchhandlung

14a/ E s s l i n g e n a . N e c k a r
(Germany)

Kaina V o k i e t i j o j: DM 10,00 (priskaitant prisiuntimo išlaidas): Užsisakyti galima tikėtai aukščiau nurodytoj firmoj, reikalaujant prisiųsti leidinį apdėtu mokesčiu (per Nachnahme).

Kaina ne Vokietijoje: 3 (trys) am.doleriai (arba jų ekvivalentas). Iš užsienio pinigų reikia siųsti iš anksto aukščiau nurodytos firmos adres.

*****

A t s i ū s t a p a m i n ė t i

S v e č i a s. Lietuvių Evangelikų Liuteronų laikraštis.

Nr. 2 (27) 1960 m.kovo - balandžio mėn. 24 pusl. Prenumeratos kaina metams 6,00 DM.

Adr.: Fr. Š l e n t e r i s, (23) B r e m e n 17,

Kurt-Schumacher-Allee,
Etage 4, W. 7.

0o0o0o0o0o0o0o0o0o0o0o0o0o0o0o0o0o0o0o0o0o0o0o0o